

LUND UNIVERSITY

Otrohetskontroller är inget sexbrott med dagens lagstiftning

Wegerstad, Linnéa

Published in:
SVT Debatt

2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Wegerstad, L. (2013). Otrohetskontroller är inget sexbrott med dagens lagstiftning. *SVT Debatt*.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Otrohetskontroller är inget sexbrott med dagens lagstiftning

Publicerad 27 februari, 2013 - 17:11

SEXUALBROTT Vad som är en sexuell handling definieras inte i svensk lagtext. Men praxis visar att domstolar utgår ifrån en föreställning om den lustfyllda sexualiteten. Med dagens lagstiftning är det logiskt att en man som för upp två fingrar i underlivet på en kvinna inte döms för sexualbrott. Förnedring och maktutövning hamnar utanför brottsrubriceringen, skriver juristen Linnea Wegerstad.

Våldtäkt har länge diskuterats i stor omfattning och nyligen har det kommit två hovrättsavgöranden som visar en ny problematik, nämligen: Vad är det som skiljer sexualbrott från andra brott? I båda fallen har de tilltalade åtalats för att ha fört in fingrar i underlivet på en kvinna. Göta hovrätt bedömer gärningen som sexuellt tvång, Svea hovrätt bedömer den som olaga tvång.

Sexuell handling definieras inte i lagtext. Enligt förarbeten och praxis är det en någorlunda varaktig fysisk beröring av antingen den andras könsorgan eller den andras kropp med det egna könsorganet. Dessutom ska handlingen ha en påtaglig sexuell prägel och vara ägnad att tydligt kränka offrets sexuella integritet.

Så vad är då en "påtaglig sexuell prägel"? Jo, om handlingen syftar till att väcka eller tillfredsställa bådats eller den enes sexuella drift. Det är i tolkningen av det sistnämnda som de två hovrätterna skiljer sig åt. Båda domstolarna menar att syftet med den tilltalades agerande var att kontrollera om kvinnorna varit otrogna – men detta faktum ges helt olika betydelser.

Göta hovrätt lägger vikt vid att handlingen haft en påtaglig sexuell prägel och att den varit ägnad att kränka målsägandens sexuella integritet. Svea hovrätt, däremot, betonar den tilltalades syfte och landar i slutsatsen att gärningen inte haft en påtaglig sexuell prägel. Att handlingen också har kränkt målsägandens sexuella integritet ges inte avgörande betydelse.

Hur bör sexuell handling definieras? Frågan uppmärksammades av 2008 års sexualbrottsutredning (**SOU 2010:71**). Här konstateras att sexuell handling kan tolkas på olika sätt. Ett problem rör hur domstolen ska ta ställning till invändningar från den tilltalade om att det inte funnits något sexuellt syfte. Utredningen landar i att en objektiv bedömning ska göras – avgörande bör vara om gärningen typiskt sett är en sexuell handling.

Jag menar att problemet är större och svårare än så. Begreppet sexuell handling speglar en samhällelig föreställning om vad som är sex i positiv mening, den lustfyllda sexualiteten. Den rättsliga regleringen utgår från detta och ett sexualbrott definieras genom att hot, våld eller utnyttjande läggs till.

Frågan är om sexualbrottslagstiftningen fångar upp de många olika kränkningar som på något sätt är relaterade till könsorgan, intima kroppsdelar och sexualitet, men som mer handlar om förnedring och maktutövning än om sex?

Ett exempel: År 2003 avgjorde Solna tingsrätt ett fall där flera personer åtalats för att under ett fotbollsläger ha försökt föra in en galge i analöppningen på yngre spelare. Åtalen för våldtäkt ogillades, inget i utredningen gav stöd för att någon av de tilltalade handlat i avsikt att väcka eller tillfredsställa vare sig sin egen eller målsägandens sexuella drift. I stället fann tingsrätten dem skyldiga till olaga tvång och ofredande.

I samtliga nämnda fall är det fråga om kränkande och förnedrande gärningar. Och de tilltalade döms också för våldsbrott, även om det är brott med lägre straffskala. Men fallen visar hur det sexuella momentet i sexualbrotten har fått en sådan betydelse att förnedrande handlingar som är uttryck för sexism och maktutövning, hamnar utanför den brottsrubriceringen.

Det vi nu måste diskutera är om dessa typer av gärningar bör bedömas som sexualbrott, och i så fall på vilka grunder. Eller bör sådana kränkningar synliggöras av rättssystemet genom andra, mer rättvisande, benämningar?

Linnea Wegerstad, jur. kand. och doktorand i straffrätt vid Juridiska fakulteten, Lunds universitet